

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 3.9.2014 г.
COM(2014) 551 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**по член 12, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 1210/2010 на Европейския парламент
и на Съвета от 15 декември 2010 г. относно установяване на истинността на евро
монетите и обработката на негодни за употреба евро монети**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

по член 12, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 1210/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2010 г. относно установяване на истинността на евро монетите и обработката на негодни за употреба евро монети¹

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно член 12, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 1210/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2010 г. относно установяване на истинността на евро монетите и обработката на негодни за употреба евро монети (наричан по-долу „Регламентът“) Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета до 30 юни 2014 г.

Посоченият доклад съдържа обзор на оценката на прилагането на разпоредбите на Регламента въз основа на годишните доклади, представени от държавите членки, с цел да се направи оценка на „функционирането и резултатите“ на Регламента.

2. ЦЕЛ НА РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1210/2010

2.1 Общи положения

С цел да се подобри защитата на еврото срещу фалшифициране Регламент (ЕО) № 1338/2001² на Съвета изисква от кредитните институции и, в рамките на разплащателната им дейност, от другите доставчици на разплащателни услуги, както и от всички други институции, участващи в обработката и разпространението на евробанкноти и монети (наричани по-долу „институциите“), да проверяват истинността на банкнотите и монетите, които са получили и възнамеряват да върнат в обращение, и да изтеглят от обращение фалшификатите, които откриват.

За монети това задължение е допълнително уредено в Регламент (ЕС) № 1210/2010³. Целта на Регламента е да осигури ефективно и уеднаквено установяване на истинността

¹ОВ L 339, 22.12.2010 г., стр. 5.

²ОВ L 181, 4.7.2001 г., стр. 6.

³От друга страна, за евробанкноти това е допълнително уредено в Решението на Европейската централна банка (ЕЦБ/2010/14), ОВ L 267, 9.10.2010 г., стр. 1.

на евромонетите навсякъде в еврозоната, като предвиди правно обвързващи правила за прилагането на общи процедури за установяване на истинността на евромонетите в обращение, както и за прилагането на контролни механизми за процедурите за установяване на истинността от страна на националните органи. С цел проверка на истинността и годността за обращение на евромонетите е определена процедура за установяване на истинността.

Регламентът предвижда, че задължението за установяване на истинността се изпълнява посредством машини за обработка на монети или посредством обучен персонал. Съгласно процедурата за установяване на истинността всички евромонети, за които има съмнение, че са фалшиви, както и негодните за обращение монети се изпращат на националния център за анализ на монети (НЦАМ)⁴ или на друг орган, определен от съответната държава членка. В Регламента се уреждат изискванията за изпитване за машините за обработка на монети, правилата за обработка на негодните за обращение монети, както и контролните механизми, които трябва да бъдат въведени от държавите членки, за да се гарантира, че институциите изпълняват своето задължение за установяване на истинността.

Освен това Регламентът съдържа правила относно задължението за изтегляне от обращение на негодните монети.

Европейският технически и научен център (ЕТНЦ), създаден с Решение № 2005/37/ЕО⁵ на Комисията, определя насоките за прилагане на Регламента (наричани по-долу „Насоките на ЕТНЦ“), за да се гарантира уеднаквено техническо прилагане в съответствие с член 7 от Регламента.

2.2 Доклади съгласно Регламент (ЕС) № 1210/2010

Държавите членки ежегодно предават на Комисията доклади за своята дейност по установяване на истинността на евромонетите в съответствие с член 12, параграф 1. Предадената в тези доклади информация включва броя на извършените проверки и броя на проверените от държавите членки машини за обработка на монети, резултатите от изпитанията, обема на обработените от тези машини монети, броя на анализираните

⁴Съгласно член 5, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета държавите членки създават или определят НЦАМ.

⁵Решение на Комисията от 29 октомври 2004 г. за изграждането на Европейски технически и научен център (ЕТНЦ) и за осигуряване координирането на техническите действия за защита на монетите в евро срещу фалшифициране, ОВ L 19, 21.1.2005 г., стр. 73.

евромонети, за които има съмнение, че са фалшиви, и броя на негодните за обращение еврамонети, чиято стойност е възстановена, както и подробни условия за всички дерогации, приложени от държавите членки съгласно Регламента.

Комисията представя годишен доклад на Икономическия и финансов комитет (ИФК) съгласно член 12, параграф 4 относно развитието и резултатите във връзка с процеса на установяване на истинността на еврамонетите, както и за тези, които са негодни за обращение, въз основа на анализа на годишните доклади, представени от държавите членки. През юни 2014 г. Комисията (OLAF) представи своя първи доклад на ИФК за 2012 г.⁶

Настоящият доклад се представя на Европейския парламент и на Съвета по член 12, параграф 5, като се съсредоточава върху функционирането и резултатите от Регламента, придружен при необходимост от законодателни предложения.

3. ФУНКЦИОНИРАНЕ И РЕЗУЛТАТИ ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1210/2010

3.1 Метод за оценка

В основата на настоящия доклад на Комисията (OLAF) са следните източници на информация:

- годишните доклади, получени от държавите членки, за 2012 г. и 2013 г.;
- годишният доклад, представен от Комисията на ИФК, относно 2012 г.;
- въпросник, изпратен до всички държави членки с цел изясняване на степента на прилагане на Регламента⁷.

Основните разпоредби на Регламента относно установяване на истинността са приложими от 1 януари 2012 г. Като се има предвид ограниченият опит от прилагането на Регламента, Комисията разглежда настоящия доклад като предварителна оценка в рамките на годишните доклади и на отговорите на въпросника.

Основните аспекти на оценката са обобщени в следващия раздел.

⁶СOM(2014) 277.

⁷Приложение I.

3.2 Анализ на информацията, предоставена от държавите членки

Мнозинството от държавите членки приложиха Регламента от влизането му в сила през януари 2012 г., макар че във Финландия, Люксембург и Ирландия все още тече процесът на пълно прилагане на Регламента. Италия посочи, че само глава III на Регламента се прилага ефективно, като в процес на подготовка е национален указ, позволяващ пълното прилагане на Регламента.

Въз основа на доклада на Комисията за ИФК за 2012 г. и на информацията, предоставена от държавите членки за 2013 г., могат да бъдат отбелязани следните тенденции.

Нарастващ брой монети се проверяват за истинност (през 2013 г. над 10 милиарда монети са проверени за истинност⁸). Броят на обработените монети за трите най-високи номинала през 2013 г. се увеличи с 6 %⁹. Броят на проверките, извършени от държавите членки, също се увеличи, както и броят на проверените машини за обработка на монети¹⁰. Освен това нарасна също броят на машините, считани за съответстващи на изискванията (успешно преминали изпитването за откриване на фалшификати, посочено в член 4, параграф 1). Следователно несъответстващите машини са по-малко на брой.

3.2.1 Член 3 относно установяването на истинността на евромонетите

Член 3 съдържа основното задължение на „институциите“ за установяване на истинността посредством машини за обработка на монети или обучен персонал.

Повечето държави членки докладваха, че „институциите“ осъществяват процеса на установяване на истинността главно посредством машини за обработка на монети и в по-малка степен чрез обучен персонал. В Словакия, Нидерландия, Португалия, Малта, Ирландия и Австрия този процес се осъществява изцяло чрез машини за обработка на монети¹¹. По-голямата част от държавите членки потвърдиха, че монетите, за които има съмнение, че са фалшиви, се изпращат в НЦАМ.

⁸Приложение II – Диаграма 1.

⁹Отбелязан бе обаче спад в обема на монетите, обработени от машините за обработка на монети, проверени от държавите членки, което може да се обясни с прилагането на ротационния принцип при определянето на машините за обработка на монети, които следва да бъдат проверени, посочен в член 6, параграф 3.

¹⁰Приложение II – Диаграма 2.

¹¹Въз основа на отговорите на държавите членки на въпросника. Италия, Франция и Финландия не предоставиха никаква информация по този конкретен въпрос.

3.2.2 Членове 4 и 5 относно изискванията за изпитване и настройването на машините за обработка на монети

Член 4 съдържа изисквания за изпитване на машините за обработка на монети, използвани за установяване на истинността.

ЕТНЦ¹² играе важна роля, за да се гарантира, че за установяването на истинността в еврозоната се допускат за използване само машини, способни да откриват фалшифицирани парични знаци в евро.

ЕТНЦ публикува списък на машините, преминали изпитването за откриване на фалшификати, на интернет страницата на Комисията (OLAF), посочена в член 5, параграф 2 от Регламента. Във всички държави членки — с изключение на Гърция¹³ — машините, използвани от „институциите“, са изброени на интернет страницата на Комисията (OLAF).

Съгласно член 5 изпитването на машините за обработка на монети трябва да се провежда от определените национални органи.

Повечето от държавите членки вече са определили НЦАМ за извършване на изпитвания за откриване на фалшификати. С цел да се откриват нови видове фалшификати машините трябва да бъдат настройвани. Комплектът за изпитване, използван за поддържане на способностите за откриване на фалшификати на машините за обработка на монети, се подлага редовно на преглед от страна на ЕТНЦ в сътрудничество със съответните заинтересовани страни.

3.2.3 Член 6 относно контрола от страна на държавите членки

В член 6 се изисква ежегоден контрол на място от държавите членки в „институциите“ и се уточнява начинът на провеждането.

По-голямата част от държавите членки докладваха, че контролът на място се извършва в съответствие с член 6 от Регламента, докато Италия, Люксембург, Гърция, Малта и Финландия¹⁴ докладваха, че все още не са извършили никакъв контрол. Въз основа на получената информация процентът на машините за обработка на монети, които трябва

¹²ЕТНЦ е установен в рамките на Комисията в Брюксел, прикрепен към OLAF (член 1 от Решение 2005/37/ЕО на Комисията, ОВ L 19, 21.1.2005 г., стр. 73).

¹³Гърция съобщи, че нито една от машините в употреба не е изброена на интернет страницата на Комисията (OLAF), тъй като е била предоставена специфична дерогация в съответствие с член 4, параграф 2.

¹⁴Финландия не представи доклад за 2012 г., както постановява член 12, параграф 1.

да бъдат проверени, както е посочено в член 6, параграф 3, изглежда постижим за държавите членки. Въз основа на контрола на място повечето държави членки отговориха, че една от основните причини за неспазване на Регламента е неуспехът на изпитването за откриване на фалшификати¹⁵. Например случвало се е познати видове фалшиви евромонети и негодни за обращение евромонети да не бъдат отхвърлени от машини за обработка на монети. Други причини за неспазване, посочени от държавите членки, са липсата на процедури за вътрешен контрол¹⁶ и обучен персонал¹⁷.

3.2.4 Член 8 относно изтеглянето и възстановяването на стойността на негодни за обращение евромонети

В член 8 от Регламента се изисква изтеглянето от обращение на негодните за обращение евромонети и унищожаването им посредством постоянна физическа деформация.

Всички държави членки докладваха, че откритите негодни монети се изтеглят от обращение в съответствие с член 8, параграф 1 и тяхната стойност се възстановява в съответствие с член 8, параграф 2. Мнозинството от държавите членки, с изключение на Словения и Естония¹⁸, посочиха, че негодните за обращение монети се унищожават.

Комисията поиска от Работната група на директорите на монетни дворове (РГДМД)¹⁹ да извърши проучване относно най-добрите практики във връзка с демонетизацията на негодни монети²⁰, за да подпомогне държавите членки в ефективното прилагане на разпоредбите на Регламента относно унищожаването на изтеглените негодни монети.

3.2.5 Член 9 относно таксите за обработка и член 10 относно опаковките на негодни за обращение евромонети

В член 9 от Регламента се предвижда гъвкава система от такси за обработка, свързани с възстановяването на стойността и замяната на негодни за обращение евромонети.

¹⁵DE, CY, EE, NL, PT, BE, FR и IE.

¹⁶NL, FR, SP и IE.

¹⁷CY.

¹⁸Словения и Естония отговориха на въпросника, че те запазват броя на негодните за обращение монети. Това се прави, тъй като броят на негодните за обращение монети в двете държави членки е относително малък.

¹⁹Работната група на директорите на монетни дворове (РГДМД) е неофициално събрание на управителите на монетните дворове на държавите членки на ЕС, което работи по поръчение на Подкомитета по евромонети (съставна част на Икономическия и финансов комитет).

²⁰Резултатите от проучването бяха одобрени от РГДМД, включително препоръка за установените най-добри практики.

Мнозинството от държавите членки нямат такси за обработка за възстановяването на стойността или замяната на негодни монети, докато останалите предпочитат да удържат такса за обработка на негодните монети от сумата за възстановяване на стойността на негодни монети в съответствие с член 9, параграф 1²¹.

В член 10, параграф 1 от Регламента са предвидени изискванията за опаковка на негодни за обращение монети, предадени за възстановяване на стойността или за замяната им.

Повечето държави членки докладват, че изискванията за стандартна опаковка се прилагат при предаването на негодни за обращение монети за възстановяване на стойността им²². Някои държави членки докладваха за използването на дерогацията, посочена в член 10, параграф 2, като прилагат различна опаковка, предвидена в националното им законодателство²³.

3.2.6 Член 11 относно контрола на негодни за обращение евромонети

В член 11 се предвиждат насоки, свързани с контрола на предадените негодни за обращение евромонети, и се дава възможност на държавите членки да приемат допълнителни мерки.

Повечето от държавите членки отбелязаха, че е налице национална процедура за контрол на негодни за обращение евромонети в съответствие с член 11, параграф 1 от Регламента²⁴. Няколко държави членки обаче са приели допълнителни мерки за предаването на монетите, посочено в член 11, параграф 3²⁵, така че да се защити здравето на работниците и служителите на „институциите“, участващи в контрола на негодните монети.

3.2.7 Член 12 относно отчитането, обмена на информация и оценката

Член 12 съдържа разпоредби относно отчитането от страна на „институциите“, на държавите членки и на Комисията.

²¹CY, SK, HR, BE, LU, MT, IE и AT прилагат такса за обработка, която се удържа от сумата за възстановяване на стойността на негодни монети.

²²C изключение на FI, DK, SK, EE и FR.

²³DE, CY, NL и SP отбелязаха, че действат дерогации съгласно член 10, параграф 2 от Регламента.

²⁴DK, NL, FR, LU и MT отбелязаха, че не съществува процедура за контрол на негодни за обращение евромонети.

²⁵DE, BE, IT и LU.

Държавите членки не спазват напълно задължението си за отчитане, предвидено в член 12, параграф 1 от Регламента и в „Насоките на ЕТНЦ“.

Комисията заключи в своя доклад за 2012 г., предназначен за ИФК, че е необходимо задължението за отчитане от страна на държавите членки да бъде доуточнено, за да може тя да представи цялостна картина на процедурите за установяване на истинността, въведени в държавите членки. Докладите от държавите членки все още не са постигнали желаната степен на навременност, пълнота или хомогенност.

Мнозинството от държавите членки, с изключение на Естония и Италия²⁶, докладваха, че „институциите“ спазват по задоволителен начин изискването на член 12, параграф 2. Мнозинството от държавите членки докладваха за спазването от тях на изискването на член 12, параграф 3 да предоставят информацията относно органите, определени за възстановяването на стойността или за замяната на евромонетите, на интернет страници или в други подходящи публикации²⁷.

3.2.8 Член 13 относно санкциите

В член 13 от държавите членки се изисква да определят правила за ефективни, пропорционални и с възпиращ ефект мерки, необходими за прилагането на Регламента.

Мнозинството от държавите членки посочиха, че за нарушения на Регламента се прилагат административни санкции, включително глоби, или други административни мерки, като например отнемане на лицензи за обработка на монети²⁸.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

4.1 Общи положения

Въз основа на информацията, докладвана от държавите членки, процедурата по установяване на истинността в „институциите“ е въведена в мнозинството от държавите членки от еврозоната. Определените национални органи, посочени в член 2, буква в) и член 3, параграф 2, са установени във всяка държава членка. Машините за обработка на монети играят съществена роля в процеса на установяване на истинността и тяхното настройване се извършва съгласно предвиденото в Регламента. Повечето от държавите членки от еврозоната, осъществяват контрол на правилното изпълнение на

²⁶В Италия тече изготвянето на национален указ, който ще установи задължителни за „институциите“ правила за отчитане и обмен на информация.

²⁷С изключение на EE, LV и FI.

²⁸С изключение на FI, DK, EE, IE и LU.

задължението за установяване на истинността от „институциите“. Всички държави членки от еврозоната спазват изискването за изтегляне от обращение на негодните монети. Биха могли да бъдат разгледани някои подобрения във връзка с третирането от страна на държавите членки на изтеглените от обращение негодни монети.

4.2 Оценка на възможно изменение на Регламент (ЕС) № 1210/2010

Като се има предвид ограничената степен на натрупания до момента опит от прилагането на Регламента, на този етап е твърде рано да се предвиди законодателно предложение²⁹.

Необходимо е задължението за отчитане от страна на държавите членки да бъде доуточнено, за да може Комисията да представи цялостна картина на процедурите за установяване на истинността, въведени в държавите членки.

Следователно Комисията (OLAF) ще трябва допълнително да оцени целесъобразността на евентуално изменение на Регламента. Има държави членки обаче, които вече са набелязали някои области за подобрене, обобщени по-долу³⁰:

Член 3

Предлага се да се измени член 3, параграф 1 от Регламента и да се въведе допълнителна категория машини, които могат да се използват, за да се спази задължението за установяване на истинността, в допълнение на член 3, параграф 1, буква а) и буква б)³¹.

Член 6

Предлага се броят на монетите, обработени от националните органи в помещенията на централните банки, които понастоящем не се считат за „институции“, да бъдат вземани предвид, когато се оценява спазването на 25-те %, посочени в член 6, параграф 3. Също така беше предложено годишното изпълнение да бъде по-скоро свързано с броя на проверените институции, а не с броя на проверените машини за обработка на монети³².

²⁹Както е посочено в член 12, параграф 5 от Регламента, при необходимост докладът може да бъде придружен от законодателни предложения за по-детайлно прилагане или за изменение на Регламента, по-специално по отношение на членове 6 и 8.

³⁰Тези предложения са направени в рамките на отговорите на въпросника, предоставени от НЦАМ.

³¹Предложен е следният текст: „в) посредством машини за смяна на монети или машини за депозиране на монети, които изтеглят фалшивите монети, монетите, за които има съмнение, че са фалшиви, както и негодните монети, и не ги връщат на ползвателя“.

³²Предложен е следният текст: „Броят на обектите за обработка на монети, които ежегодно се проверяват във всяка държава членка, се определя така, че обемът на евромонетите, обработени механично в тези обекти през въпросната година, представлява поне 25 % от общия сборен нетен обем на евромонети,

От друга страна, се предлага въвеждането на по-опростени правила за планиране и провеждане на ежегодния контрол на място.

Член 8

Предлага се да се разгледа допълнително уеднаквяване на условията за възстановяване на стойността на негодни монети, предвидени в член 8, параграф 2 от Регламента, като се имат предвид различните национални практики.

4.3 Перспективи

Като вземе предвид гореизложеното, Комисията (OLAF) ще извърши допълнителна оценка. Въз основа на тази оценка тя ще обсъди перспективите със заинтересованите страни. Наличните варианти могат да включват изменение на Регламента или изясняване на „Насоките на ЕТНЦ“. Тази оценка ще се основава на обсъждания, например в рамките на експертната група на Комисията (ЕГФМ³³). Комисията ще използва бъдещите годишни доклади по член 12, параграф 4, за да уведоми за постигнатия напредък.

емитирани от въпросната държава членка от въвеждането на евромонетите до края на предходната година. Обемът на обработените евромонети, използван за изчисление на годишното изпълнение от 25 %, може да представлява действителните данни от предходната година или оценка въз основа на данните, заявени от институциите, за първата половина на годината“.

³³Експертната група по фалшифициране на монети (ЕГФМ) обикновено заседава два пъти в годината, за да обсъжда технически въпроси относно фалшифицирането на евромонети. Други точки от дневния ред се отнасят до ситуацията, свързана с фалшифицирането на евромонети, дейностите на националните центрове за анализ на монетите (НЦАМ) в държавите членки, сходството на медали или символи с евромонети и прилагането на процедурите за установяване на истинността на монети.